

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

Զ. ՏԱՐԻ. ԹԻԻ 10.

1848

ՄԱՅԻՍԻ 15.

Բ Ա Ր Ո Յ Ա Կ Ա Ն

ՂԵՐԵՄ ԳՐԻԿՈՍԵԱՅ :

ՄԷԿ ձմարիա քրիստոնեայ մը աշխարհիս ամէն բանէն մեծ ու զարմանալի է : Իր սրտին տէր ըլլալով, փառաւոր իշխանութիւն մը կը վարէ իր անձին վրայ . միշտ հաւասար կը բռնէ ինքզինքը, կիրքերը կը սանձէ ուղածին պէս, յաջողութեան մէջ խոնարհ, ձախորդութեան մէջ կտրիճ, վշտաց մէջ զուարթ, խուլութեան մէջ խաղաղ, ատելեացը հետ հաշտ, թշնամեաց թշուառութեանը վրայ կարեկից, ըսածը ըսած, խոստմանը վրայ հաւատարիմ, բարեկամութիւնը անկեղծ ու հաստատուն, իր պարտքը ընելու համար ամէն բան աչքը աւաճ, հարստութեան աչք չունեցող, պատուոյ ետեւէ չեղող, գերաշխարհիկ միտք, ազնուական դիտաւորութիւն, ու բոլոր աշխարհս հող ու մոխիր սեպող . ասկէց մեծ ի՞նչ կրնայ ըլլալ :

Փիլիսոփաները ախտը ախտով, կիրքը կիրքով կը յաղթէին . աշխարհք կ'արհամարհէին՝ զարմանալի ըլլալով փառաւորութեան համար . իմաստութե փառքը քան թէ իմաստութիւնը կը փնտրուէին . մոլութիւնները կը կործանէին՝ անոնց աւերակին վրայ աւելի վտանգաւոր մոլութիւն մը կանգնելու համար, որ էր ամբարտաւանութիւն . 'Երբեք ուղիղութիւն' ուրիշ կուրքերը կը կործանէին, անոնց վրայ իրենցը կանգնելու համար՝ որպէս զի աշխարհք իրենց երկրպագութիւն ընէ :

Իսկ քրիստոնեան իր առաքինութեանէն ալ բարձր է . իր սրտին մէջ աւելի զարմանալի ու մեծ է քան թէ դրսուանց : Երբեք առանց հպարտութեան . իր շահը չփնտրուելով՝ դրսուանց չերեցընէր . կիրքերը սանձելուն համար չմափառիր . իր առաքինութիւն

ները բանի տեղ չգնենք . կ'ամաչէ անոնց վրայ աւելի քան թէ գէշ մարդ մը իր ախտերուն վրայ . անոնց համար փառաւորուիլ չփնտրուէն զատ , կը ծածկէ զանոնք իբր թէ մոլութիւն ըլլային :

Իր առաքինութիւններուն վախճանը ուրիշ բան չէ՝ բայց եթէ Եստուծոյ սէրը , իբր թէ աշխարհիս վրայ մարդ չըլլար զանոնք տեսնող : Եւ իրաւ , շատ առաքինութիւններ առանձին՝ մանաւանդ թէ սրտին մէջ միայն կը գործէ , մարդ չտեսներ , միայն Եստուած ու ինք գիտէ զանոնք . անանկ որ՝ եթէ ան առաքինութիւնը չուզէր գործելու , իր անուանը մէկ վնաս մը չէր հասներ , գործելովն ալ օգուտ մը չըլլար . անոր համար որչափ իր ըրած առաքինութեանը մարդկային շարժառիթ մը չտեսներ , այնչափ աւելի մէկ սուրբ վստահութիւն մը կ'առնէ Եստուծոյ շնորհացը մէջ գտնուելուն :

Իրածը չնայիր , ընելիքին կուտայ միտքը . ունեցած առաքինութիւններու վը գոհ չէ , չունեցածը կը փնտրուէ . մէկ սուրբ ազահութիւն մը ունի արդիւնք վաստակելու . որչափ ալ վաստակի , աւելի կը տեսնէ իր կարօտութիւնը : Իր կեանքը կատարեալ ճամբորդի մը ուղևորութեան կը նմանի . խելքը միտքը հասնելու տեղն է . աշխարհս պանդոկ մը կը համարի , ուր որ մէկ իրիկուան մը համար կեցած ըլլար՝ հետեւեալ օրը ձգել երթալու համար : Եւստի իր ունեցածը աս պանդոկիս մէջը չգիցեր , հապա իր հայրենիքը՝ ուր որ հաստատուն պիտի ըլլայ իր բնակութիւնը . ամէն գանձը հոն կ'անցընէ . թէ որ ստըկով չկրնար անոնց օգնել , գթով կ'օգնէ . հիւանդին հետ հիւանդ կ'ըլլայ , տրտումին հետ տրտում . կարելի ըլլայ՝ աղքատէն ալ կը ծածկէ ըրած բարիքը , զինքը չամբօցընելու համար . կարելի ըլլայ՝ իրմէ ալ կը ծածկէ , ձախ ձեռքին ըրածը աջ ձեռքին չիմացընէր . մարդկանց առջին ծածկուիլ կը փնտրուէ , որ Եստուած միայն տեսնէ իր ըրածը :

Ենանկ բան մըն է ճշմարիտ քրիստոնէին առաքինութիւնը , որ հաւատա-

ցուիր . երեւելի փիլիսոփաներ , որ մարդու սիրտը քննելով՝ ամէն գործողութեանցը յորդոր իր շահախնդրութիւնը համարեցան , եղջերուաբաղ կը կարծեն աս նկարագիրը : Իրաւ՝ թէ որ Եստուծոյ շնորհաց զօրութիւնը չըլլայ յորդոր մարդու առաքինութեանցը , անհնարին կ'ըլլայ գտնել ասանկ մարդ մը : Փնտռէ բոլոր աշխարհիս վրայ , չես կրնար գտնել ասկէց մեծ բան : Եստուածին իմաստասիրութիւնը երեւակայեց միայն ասանկ մարդ , քրիստոնէութիւնը անոր իրականը ցուցուց :

*

Սարգիս Բարոյաչան և Բեաչան Կենացը վրայ խորհրդածութիւններ :

ՍԱՐԴՍ Բանական ու դիտող կարողութիւն ունենալով՝ կրնայ ամէն բանէ խելք սորվիլ ու բան հասկընալ . և ինչպէս որ ուրիշ ամէն ստեղծուածներ զատ զատ յատկութիւններ կ'ունենան , մարդս ալ իր զգացման ու ըմբռնմանը համեմատ՝ տարբեր տարբեր զաղափարներ կ'ունենայ իր ամէն տեսածին վրայ : () Անազան տեղերն ու վիճակներն ալ ուրիշ զգացմունքներ կուտան իրեն : Ինչպէս թէ որ թագաւորական պալատը մանկ՝ ուրիշ զգացմունք կ'ունենայ , աղքատի տուն ուրիշ , լեռներն ու ամալի տեղերը ուրիշ , կրթութիւն ու անկիրթ մարդու մը քով՝ ուրիշ : Իսկ շնչաւոր ու անշունչ արարածք ալ՝ մարդու հարկաւոր պիտոյքը լեցընելէն զատ , կերպով մը մարդու ընկերութեանը համար , իր աշխարհիս վրայ ցաւերը վիշտերը թեթեւցընելու համար ստեղծուած կը սեպուին . վասն զի ինչպէս որ մարդ ամէն բանէ վիշտ նեղութիւն կրնայ կրել , ամէն բանէ ալ կրնայ սփոփանք ու օգնութիւն գտնել . ոչ միայն ստացուածքէ , ազգակիցներէ ու բարեկամներէ , այլ նաեւ այն բաները որ իրօք ալ չկան՝ կարծես որ կեցեր ու մարդու հետ կը խօսին զգացմունքով : () որ օրինակ թէ